

Prin noi înșine

cu

Dumnezeu!

LUMINA

Lumina lui

Christos lumina-

ză tuturor!

Organ eclesiastico-didactic, social și literar. — Apare de două-ori pe lună.

! RETUL ABONAMENTULUI !

Pe un an 3 fl sau 6 corone

„ 1/2 „ 1 fl. 50 cr. 3 ..

Abonamente mai mici decât pe 1/2 an nu se primesc.

Redactor responsabil :

D. VONIGA.

Prim colaborator :

Prof. Dr. Elefterescu.

Redacția și administrația :

GIULA (Gyula) str. Română nr. 2.

Manuscripte ne folosivero nu se retrimt.

Serisoriile nefrancate se refușă.

Onorabilii noștri abonați restanțieri, sunt ru-
gați cu onoare, a ni trimite fără întârziare costul
abonamentului, ca se putem satisface datoriștelor
împreună cu adresa diarului — și cari reclama
bani, căci alt-mintrea ușor am putea fi împedeceți
în activitatea noastră.

Redacția și Administrația
„LUMINEI“

Misiunea preotului.

Dupa principiul evanghelic, preotul este
luminatorul, educatorul și parintele moral al
poporului: este propoveditorul doctrinei creș-
tine și revelatorul depositarului cultului di-
vin; este calauzul spiritelor la mântuire și
alinatorul așterințelor morale; este pastorul,
ce pazește omenirea de influințele strica-
cioase și cu cuvântul și fapta împrăștie în
aceasta tot ce e necesar, pentru a face pe
om: bun, moral, și conștientos; — este fac-
torul, care frământă aluatul din care e com-
puzată societatea omenescă. Ușor de înțeles
dar, ca preotul este un puternic factor, care
are o însemnată rolă nu numai în societate
ci chiar și în stat.

Dar pentru-ca preotul se-și poată îm-
plini conștientos și cu demnitate aceasta
sfântă și grea misiune, afara de investitura
cu darul prea înalt, se mai cere se aiba la
îndemână toate mijloacele necesarii intru
exercitarea liberă a misiunii sale — și cari
resultă din datoriștele împreunate cu misi-
unea preotească.

Conform spiritului evanghelic: a scoate

spiritele din ignoranță, bigotism, supersti-
țiuni, credințe impure și nefoloritoare; a cul-
tiva mintea, a îndoiia inima, a forma caracte-
terul, a nobila științimintele etc. — și astfel
a fructifera agrul, în care are se arunce
semânța cuvântului lui Djeu, pentru a putea
face din om un lucrător conform vointei
lui Djeu — sunt datoriștele preotului impușe
de misiunea sa. — Datoriște, cari, exerciate
cu toată rigoarea numai, vor putea face,
ca via Dhu se produca roade binecuvântate
și îmbucurătoare.

Cum vedem, mandatul este universal;
urmează dar, că preotul trebuie se aiba la
îndemână tot materialul necesar intru împli-
nirea datoriștelor sale. Trebuie adecă se aiba
o cultura omnilaterală, știință îndestulătoare,
inima foranată și caracter ferm, vocațiune
sfântă, spirit prevedător și prudent, ca tot-
denna și i, ori-ce moment se fie înarmat și
gata de a pleca la luptă.

Ceremoniile fugitive, esterne, religioase,
nu pot fi de ajuns unat preot pentru-ași pu-
tea împlini înalta sa misiune, care îi impune
atătea și grele datoriște — și cu atât unat
virtos nu, căci adă trăim într'un secol plin
de reforme, de transnisiuni și joc de idei;
într'un secol, în care furnica o multime de
teorii, unele mai speculative decât altele —
și cari toate tind la nimicirea principiilor
creștinismului.

Dar pentru-ca preotul se poată sta tare
în fața atâtor pericole ce ne amenință cre-
dința, și ca se poată eși triumfător în ferbe-

rea de care omenimea e cuprinsă — trebuie să aibă o calificățiune reclamată de cerințele timpului în care trăim.

Să ne întrebăm acum, că provăduți sunt preoții noștri cu toate armele trebuincioase, pentru a putea eși învingători în lupta ce li-să impune — și că dispun ei conform mandatului universal de tot materialul necesar pentru posibilitatea împlinirii conștiințioasă a datorințelor împreunate cu înalta și greua lor misiune? Cu parere de rău — dar fără intențiune vătămătoare, — trebuie să marturisim că în general nu.

Cauza? Causle^{*)} vor fi multe, dar în celea mai multe locuri: ignoranța și iară ignoranța^{**}) fața de ori-ce progres și cultura. — Și acesta e cu atât mai periculosă pentru cei cuprinși de ea, cu cât poate să aibă, ca tristă consecvență, slăbirea credinței; și unde credința slăbește, slăbește și dragostea și unde acestea slăbesc, nici speranța nu poate fi tare; iar unde aceste trei virtuți fundamentale slăbesc sau lipsesc la acei factori, în cari după poziția și misiunea lor, ar trebui să fie înscute și puternice, acolo nici temelja moralei

*) Se vor ocupa de aceste intrun articol separat în viitor.

**) Vezi încă a ne ocupa în viitor și de aceasta. (ReL)

Foita „Luminei.“

Despre bani.

Seracul înțelepț se închina înalta bogatului prost.

— Castigați avere, ca liber se poți victor; fereste suferinți toi de patimi, ca seracul seracilor se nu fi în mijlocul buzunării tale.

Provedința a sădit în inima omului dorința sau rivna de a castiga bani sau avere cu cel mai sfânt și mai înțelepț scop. — Cultura, înțelepciunea, virtutea, fericea aproape în tot locul atarnă dela bani sau avere.

Nu este sacrificiū, se nu-l fie adus omenimea pentru acestea; nu este lucru atât de greu și pericol atât de amenințator, pentru care se nu să aște înrepingător dacă onorariul e suficient. — „Dece procente sigure asigura elocarea capitalului; done-deci, deșteapta vioicienea și interesul; iar cinci-deci de procente temeritate. O sută de procente face pe om înjust, calca legi în picioare, uita de drepturi și datorințe și uita de demnitatea sa de om; — iar pentru trei-sute de procente nu este păcat la care se nu să dimită omul și nu se va cugeta mult, nici asupra uciderii stăpânului său.

în omenime nu poate fi tare — și unde morală slăbește, acolo miseria bate la ușă.

D. Voniga.

Serbarea Duminecei.

Duminea este ziua Domnului. Ea pentru creștini are înalta sântenie, căci ne îndatorește către plinirea poruncei din legea veche, și ne înoște pe toată săptămâna aducerea aminte de învierea Mântuitorului nostru Isus Christos.

Serbarea Duminecei în biserica creștina își trage începutul din timpul apostolilor. Aceasta și după învierea Mântuitorului, a ocupat locul Sâmbetei din legea veche.

În aceasta și creștini vechi se adunau într-un loc pentru frângerea pâneli, adică pentru sevrșirea tanei Euharistiei, cuminicațiune, pentru învețarea în adevărurile credinței și pentru împărțirea mililor.

Căviutul Dumineca, înseamnă ziua domnească adică ziua Domnului; După cum am văzut la creștini cei vechi, se numea ziua pâneli, pentru că Duminea se cuminicea cu corpul și sângele Dnui Isus, se dicea și de rugăciune, pentru că Duminea se aduna la rugăciune, spre a se ruga lui Ddeu, se numea și ziua milei și a îndurării, pentru că Duminea se facea mai multa mila și îndurare decât în celelalte zile. Iată dar ce se lucruri se deprindeau în ziua Duminecei creștini cei vechi.

Creștini cei vechi, urmând exemplul apostolilor,

Ori-ce se dice însă despre pericolele averii, celea ale seraciei de dec-eori sunt mai mari. Starea, în care omul purarea cu neajunsuri se lupta, e daunoasă și desavantajoasă pentru eseriarea datorințelor mai înalte spirituale. — Seracul în fie-care oara e espus mulțimei ispitelor și încercarilor grele de cari bogatul nici aminte nu-și aduce. — Incontestaver însă, că de mult-eori celea mai frumoase virtuți resar sub clima rece și din pământul neroditor al seraciei; — nunamni diligența onestitatea, viața simplă și perseverența între greutăți, îndestulirea mulțumitoare, jertfa de sine, încrederea nealterată în Provedința divină, etc. ca tot-ateata virtuți și puternice însusiri — toate le aflăm între florile și a celor mai serace inimii

Că banul, sau avere își are însemnătatea sa și că aceasta însemnătate din generația în generația crește, nu se poate trage la îndoaia. Dela rivna de a castiga bani sau avere atarnă și rezultatul cel mai mare al lucrăritivității, istețimeii, invenției și al înțelepciunii—și acesta e acel echilibru moral, care ține toate lucrurile în locul lor și societatea împreună.

Dacă tot omul ar avea mai mult decât îi este de lipsă, ar urma descompunerea generală și nici un lucru

sau tînt străns de aşezmintele lor şi inpriviţa serbării Duminicii; chiar şi în timpul asprelor persecuţiuni, goane, din partea păgînilor, ne luând seamă de pericolul şi piedecelul păgînilor, nu au schimbat acest aşezămînt.

Creştinii antici începeau a serba Duminica de Sămbăta seara; aceasta seara era întrebunţată de ei la cîntarea de psalmi, care adese ori se continua pînă în zorii de ziua.

Aceste privegheeri lungi şi-au luat începutul în timpul persecuţiunilor, cînd creştinii ameninţaţi nu puteau să se adune ziua pentru a severşi serviciul Divin, ci se adunau spre acest scop în timpul noaptei.

Dar timpul serbării Duminicii la creştinii vechi nu era numai seara şi noaptea spre Duminica, ci şi Duminica dimineaţa. În adunarile creştinilor de Duminica dimineaţa se faceau cîntări de psalmi, cetera din sînta Scriptura, se predica cuvîntul lui Dîşen, se faceau rugăciuni, şi se severşa taina Eucharistiei (emni-necaturii.)

Creştinii cei vechi, asistînd la serviciul divin în ziua Duminicii, faceau rugăciunile lor stînd în picioare. Starea în picioare se pazea nummăi în ziua Duminicii, ci şi întoate zilele, în amintirea invierii Domnului nostru Isus Christos.

Ziua Duminicii în societatea creştina era nu numai ziua de rugăciune şi de învăţatura prin predici în biserica, ci şi ziua de bucuria şi veseşia în casele creştinilor.

Serbăud ziua Duminicii, creştinii vechi se abţineau şi de la orice lucrări şi exerciţii corporale, ţineau

repaus pentru toate lucrările pentru ca ast-fel se nu se vatem sîntenia zilei. Biserica însă nu permitea şi nici nu permite creştinilor în aceasta zi nici lenea, nici petrecerile şi veseliele zadarnice, cari nu sînt de loc conforme cu sîntenia şi insamnatatea zilei. În locul tutulor acestora, insufla a se întrebunţa timpul acestei zile în cercetarea Sîntivii bisericii, în ocupaţiuni de pietate, în meditaţiuni spirituale, în cetera sîntei Scripturi şi a cartilor bisericeşti şi în faceri de îndurări şi iubire creştinească, ca fapte placte lui Dîşen. Să ne întrebăm acum, ca cum se serbează de creştinii de asta-zi aceasta sînta zi?

Răspunsul de multe ori, şi în cea mai mare parte e, ca foarte rîn. Rari sînt cari pazece Duminica dupa cuvînta, puţini cari merg la biserica, şi mai puţini cari petrec restul zilei în cugetari religioase, intru pace sufletului şi iubirea catra aproapele, din care isvoreşce bunătatea, blîndeţea, rabdarea şi toate bunătăţile creştineşti. Cei mai mulţi în loc de biserica în ziua Duminicii cercetează crăşmele, şi acolo încep petrecerea celui mai frumos timp din aceasta sînta zi, cu beţia, vorbe deşerte, încercari de a se iuşela unul pe altul, a ataca onoarea desapracelui, şi în seurt, ca o nepăsare catra datorinţele unui creştin, deam de compătimire.

Daca, pentru unii ca aceia Duminica nu este ziua de serbare, apoi fia macar ziua de repaus. Ziditorul lumiei întregi dupa şase zile de munca, inca a avut ziua de repaus. Dar cum se repausează nepătimiosul om carele a lucrat toata septimana şi înasepţea zi de slujcîna trupeşte şi sufleteste, sfărîmău-şi fiinţa în as-

fie moral, fîsic ori spiritual nu ar avea pulsaţiunea sa regnata.

Lucrul, ce trebuie omul să-l faca pentru a castiga bani ca mijloace; abstinenţa şi sacrificial de sine, ce trebuie omul să eșerice, în şine nu e decăt — educaţiunea. — Acestea sînt acelea puteri, cari constring societatea la disciplina şi cari formează gradat puterea morala şi intelectuală a acesteia.

Cultura şi civilisaţiunea progresează pas de pas şi cu aceasta şi viaţa omeniiei devine mai considerata şi mai bogata în plăceri şi ocasiuni. Ştiinţa cu o admirabilă înţelea înmulţese comodităţile şi plăcerile vieţii şi mijloacele perfecţiunii de sine. — Şi chiar pentru ca cu acestea de-odată se înmulţese şi pretenţiunile societăţilor în genere şi ale indiviuidilor în parte — lipsa de bani, ca mijloace spre înaintare şi satisfacerea acestora, nici odată nu a fost atât de simţita caş acum. — Câte manieri, dispoziţiuni şi însuşiri îşi afla explicarea numai în lipsa acestor mijloace! Câţi indiviidi suat patrunşi de monotonia, retraşi în singurătate şi câţi incumjură omeniimea pentru ca lipsa de bani îi ţine în permanentă agitare! — Şi câte splendide facultăţi se abat dela misiunea lor şi sînt impedeate în perfecţiune din asemenea cauza.

Să marturisim dar, ca e mai distrugetoare şi pentru omeniime mai fatala lipsa de bani sau nepreţuirea acestora, decăt setea pentru acestia şi rivna de a-i castiga.

Dar se nu uitam, ca e periculos a jertfi scopul pentru mijloace şi se nu uităm de admoniţia lui S. G. Herbert: „Avuţia e dracul fermecatului, pe care avîndu-l odată, el te stapîneşte. Atinge-te de aur, dar grij, ca acela daca ţi-se lipeşte de mana, pînă la moarte te va răni.”

Fericirea nu se desvoalta şi nu creşte în mesura cu bogăţia. Despre aceasta foarte înţelept se exprima Lord Bacon cînd dice: „Fericirea, în mijlocul averilor imense e închipuire numai, cîci sîntal plăcerilor individuale nu se estinde pînă la mari avuţii.”

Daca un om bogat vrea să fie sîntos; trebuie se traască asemenea celui serac. — Walton dice ca chiar atatea nevoi sînt de dincoace, câte de dincolo de hotarul bogăţiei. Câţi bogăţi nu se vor convinge, ca nu sînt de placere e castigat pe conta altuia. Charles Lamb scrie prietenului seu Bridget, aruncăud o privire peste starea lui seracî din trecut, urmatoarele: „T-adăci aminte, cînd de pe galeria teatrului Shilling rideam

Educațiune și instrucțiune.

Conceptul, folosul și importanța literaturii naționale.

Spiritul omului se manifestează în multe lucruri, dar mai virtuos și mai fidel în limbă și vorbire. Toate faptele și miscarile omenei manifestate în viața familiară, civilă și de stat de o parte, iar de alta în cap-d'operele diferitelor ramuri de artă, deși toate vorbesc de spiritul omesc, cu toate acestea numai limba ni poate arăta acest spirit în lumina lui adevărată.

Dacă acestea manifestațiuni ale spiritului omesc sunt scrise și cuprinse într'un volum, optri seau cărți, complexul acestora se numește literatură.

Literatură dar cuprinde în scris viața omenească și viața spiritului omesc în toate manifestațiunile lui de bucuria, de durere, în principiu și în alte fapte — și ne învață a cunoște întreaga viața socială cu toate fazele ei de dezvoltare; diferitele simțăminte ale inimei omenești; soarta și dezvoltarea omenei; ne învață a cunoaște luptele acesteia pentru, tot ce e bun, moral și folositor.

Prin citirea opurilor literare ne îmbogățim cunoștințele, înmulțim ideile și întarim simțămintele, cari toate influențând asupra voinței dau acesteia o direcțiune mai nobilă — adică întărește caracterul. Prin citirea cărților literare se deșteaptă în cetitor interesarea, care este rădăcina și baza voinței.

Nu mai unde este interesare, acolo se manifestează voința și faptul, care e tot odată scopul vieții omenești. Despre interesarea multilaterală dice Herbart: ca este asemenea pământului roditor, care e atăt de bogat în

germeni și rădăcini, cât vegetația de pe suprafața lui ori-când de se va nimici, va resări încurcând verdeața iarăș în locul cel gol.

Am dīs ca literatură numim complexul cărților, cari cuprind în scris activitatea spiritului omesc. — Literatura poate fi în urmare universală, care cuprinde suma activității spiritului omenei în genere; națională, în care se manifestă cu osbire spiritul unei națiuni seau a unui popor.

Pecad literatura specială tratează despre lūne și fenomenele ei, cea națională se ocupă cu omul și cu faptele lui naționale, pentru-ca faptele sunt ceea mai puternice mijloace pentru deșteptarea simțămintelor. Cu drept dice Bulwer, un romancier engles, ca cel ce scrie o carte de o permanentă, valoare, acsla e a se numera între binefactorii omenei.

Învățarea literaturii naționale e importantă și folositoare dar, pentru-ca aceasta ni înmulțe cunoștințele, ne înmoște și întărește judecata, ne perfecționează și întărește în principii și cu un cuvânt crează în noi o lume nouă spiritului nostru.

Crează în noi noue simțăminte, iar pe ceea existente le întărește și în forma națională ni face cunoscut tot ce este frumos, moral și dulce.

Diu literatura națională cunoaștea spūitul de viață a națiunei.

Toate acestea, cunoșcūndu-le și castigāndu-le, desvoalta în noi cultura — și deșteaptă conștiința națională, care tot mai mult ne leagă cu iubire de națiune.

Știința care apoi tratează despre desvoaltarea istorica a literaturii naționale se numește istoria liter-

meru ținta suprema castigarea averilor imense, ci cum Burns dice: adune, ca se-și poată asigura independența și privilegiul glorios.

Munca neobosită, folosirea și a celei mai mică ocaziune și încungierarea datorțiilor sunt regulile generale ale castigului, ca mijloc de fericire.

Nu este muncitor, care prin munca sa se nu-și poată asigura independența, dacă va și pastra venitul și se va feri de spese zadarnice. — A se poată dobindi omul independența, trebuie prin diligența și prudentia se plăteasca prețul aceleia — Urmarea acestei reguli se pare a fi între toate cea mai grea, caci sute sunt cari știu lucra cu putere și numai puțin cari știu pastra ceea ce au castigat,

E greu a începe lumea cu un finic, și totuși mulți sunt, cari așa o încep și știind prețului banul, — averi își adună.

Dar nu numai independența indivițiilor, ci și cea a statelor chiar, atārna dela eseriarea acesteia virtuți. Măntuitorul Christos încă ni arată un frumos esemflu de economisare, când la minnea cu pānele și cu peștii, poruncește a se stringe sfarmăturile, ca nimica se nu treacă în pradă.

Iubitul mea! Lucrează ne încetat cu diligența și nu lasa nici o clipă să treacă fara folos. Învățā a preții valoarea banilor și adună-ți avere ca liber și independent se poți vieți; dar apără-ți sufletul de ispirite și nu-l lasa cuprins de patimi, ca nu cumva seracul seracilor se fi în mijlocul bunurilor tale. — R'it prudent în acțiunile tale și fapte nobile săvîrșeste, ca bu-nurile tale binecuvîntate se fie. Împartește diu prisosul teu saracilor, ca ānger de pace și de mărgărire și de cātra Dumndeu între oameni pus se fi scoscut, pentru ca se termine împarteala bunurilor pe pământ.

Serac de ești iubitul mea! ține ca e mai buna apa și pānea uscată decăt vinul și māncările luxoase, iar de costumul teu ros nu te desparți și nu despreții coliba modestă ce îți tinde locuința cuvioasă — și mai bine ca de foc și venin fereștete de datorii. — Așa va fi sufletul teā liniștit, și pedepsă nu te va urmāi!

D. Voniga.

raturii naționale, care ne arată icoana progresului și a desvoltării națiunii, ca învățând din trecut, în prezent se putem face și noi un pas spre perfecțiune și fericire.

„R.-L.”

Despre Înțelepciune.*)

„Lucra și grea e cala ce duce la fericire,
Scurta și batuta cala care duce la peire.”

Nime nu este mai obișnuit de cât a auzi vorbind, despre norocirea, ori onorocirea cuiva; însă numai arare ori auzim și când: ca această urmează din înțelepciunea sau imprudența sa, și totuși dacă am patrunde cu atențiune în istoria tuturor timpurilor, despre aceia, cărora s'a nemerit ceva sau nu, am afla că multe din acele ce obișnuie se numesc noroc, sunt în adevăr numai o urmare a unei bune cunoștințe. Noi nu punem temein, ca toate întâmplările urmează de la înțelepciune, sau ca toate greșele sunt urmările imprudenței: în fie-care di altă, ca sunt felurite întâmplări neprevădute, chiar și de cea mai agera minte omenească, și pentru care, de și s'ar prevedea, n'ar folosi nici o înțelepciune omenească. Lupta nu este tot deuna pentru cei tari: singura domnire peste întâmplări este data nesfârșitei înțelepciuni care conduce și ține universal.

Cea mai înaltă înțelepciune omenească nu este în stare a se pazi de toate întâmplările neplăcute. Chiar înțelepciunea împedea câte odata pe oameni, de a ajunge la un grad mare de norocire, căci acea prevedea, ce este adevăratul suflet al înțelepciunii, nu ne lasa a ne încrede prea mult în deciziunea împrejurărilor precum aceasta se întâmpla mai mult la oamenii cu mai multă încredere și puțină înțelepciune. Trebuie să ne gândim, ca dacă înțelepciunea ne oprește câte o dată de la un noroc ne stabil, prin care alții ajung în culmea avuției, ca ne și apăra de nenorociri, căci de multe ori bagarea noastră de seamă ne păzește de întâmplatoarele schimbări a soartei, care adesea arunca pe cei neatenți, și lesne cre-

zători, din sgomotul norocirii omenești, în cea mai adâncă prăpăția a miseriei.

Să păzim în bucuria și în suferința calea cea mijlocia și de aur, alungând ori-ce necumpătare chiar și din sentimentele noastre.

Să arătăm barbația și în cele mai furtunoase timpuri, dar să învățăm asemenea a strânge înțelepțește pânzele navei noastre când vântul le umflă peste măsură. Înțeleptul, care între toate împrejurările știe se și păstreze liniștea sufletului neschimbată și neturburată, este mai pre sus de bucuriile și durerile vieții, și știe să le domine, nesuferind a fi el însuși stăpânit și învins de acelea.

La întâmplări îmbucurătoare și dacă nu vom putea înconjura, ca să ne nu ne rapim de bucuria, tot ne putem pazi însă, ca în această bucuria să nu facem vre-o necuviință.

Se simțim durerea, dar să ne nu lăsam să ne învingă. Să fim asemenea stâncii celei înalte din mijlocul mării, a cărei temelie este înconjurată de valuri furioase și al căruia mijloc se infășura de nori întunecoși, fruntea ei însă, fiind mai pre sus de nori, rămâne limpede și lucește de zimbitoarele rațe ale soarelui.

Să nu credem că este așa greu, ca să câștigăm înalta virtute, de am păstra liniștea sufletului într-o toate împrejurări, tot deuna neschimbată, și neturburată. Mare este puterea împrejurărilor esterne, mare este influența puterii simțitoare, dar mai mare și mai puternic de cât toate este sufletul înțeleptului.

Să observăm cu mare atențiune asupra noastră înșine, și să ne nu ne pierdem cumpătul în nici-o împrejurare. Cine este o dată în stare de a stăpâni pe sine, acela este în stare de a stăpâni și pe alții.

Spiritul, care la ori-ce impresiune își păstrează liniștea din atara, judecă tot deuna mai deșlușit și mai matur. Răbdarea și liniștea înțeleptului deșteaptă respect și admirațiune.

Să ne lucrăm nici o dată când simțim că

* Din opus „Învățăturii” alui Dr. Effelesen și D. Voniga [Red.]

ne aflăm aprinși și turburați; se ne liniștim mai întâiu, și se ne revenim în simțiri, și apoi decidându-ne se lucrăm.

Prof. Dr. Elefterescu.

Cronica.

Știre literară. Dl. D. Voniga redactorul responsabil și Dl. Dr. Elefterescu prim-colaboratorul ziarului nostru, vor scoate în decursul lunilor de vară a. a. c. de sub tipar un volum de scrieri literare, filosofice, morale și instructive sub titlul: „Învătătură” Colecțiile de prenumerații se vor distribui încurând în România din București decătra Dl. Dr. Elefterescu, în Ungaria din Giula de către Redacția „Lumina.”

Fenomen rar. Anul 1895, atât din punct de vedere astronomic, cât și religios va arăta un rar fenomen. În vițiera patimelor cometi din jurul soarelui între cari se numără și pământul nostru vor avea aceeași poziția care au avut-o din a restignirei Mantuitorului Cristos pe cruce. În vițiera patimelor 12, Apr. dim. la 4. oare 20 m. luna își va crucișea calea și va renăscă întunecoasă l-oară întreaga.

Zelul Papei. Se scrie din Roma, că Papa va adresa catolicilor anglicani un script, în cauza unirei Bisericii anglicane cu cea Romano-catolică. Proclamația Papei va conținea generalități numai și va accentua, că Roma de secolii lucră pentru realizarea unirei.

Familia iernată în vizuină. Despre o stare ce amăneste de miseria omnirii înainte de civilizație și de cea din era de peatră, când omul avea o soarte cu fiarele selbatice, s'a incredințat în săptămâna trecută protopretura din Sarvaș aici în mijlocul caaanului Ungurusc, a fericiților Alföld, acum la finele secolului XIX. Între celea mai misere stări a ajuns iarna grea de est-imp pe Juhász József și pe familia sa de 3 membri. Castigul lui na-i asigura nici măcar hrana zilnică, necum se-și poată cumpera o caseioară peste iarnă, unde se se scutească pe el și familia de futurile neamilosă ale acesteea. Au eșit sub cerul liber totți cinci părinți și trei copii și au plecat în lume fără ființa ca animalele fără scut ale câmpului, oprindu-se unde capătura de lucru și după aceea plecau mai departe. Călea lor îl conducea pretotindenea peste marea de zăpada și nu erau scutiți de vântul furios ce suera peste câmpii. În hotarul Sarvașului între viile acoperite de neană, familia nomada a tabărit. Femece, în stăru binecuvântată, nu-și mai putea continua calea. Barbatul îi șternu din crengi înghețate și frunze uzede patul, apoi se puse la zidi-

rea casei, la saparea unei cavernă în ripa crișălu.

Au intrat cu toții în vizuină, care de și de ger nu, dar cel puțin de vânt îl scutea. Familia încurând s'au înmulțit, dăd femece naștere unui nou membru. — Barbatul umbra la lucru, le ducea mâncare și își mângăia familia. — Așa au petrecut ei iarna și Juhász Iandă pe Djei ca i-a ajutat.

Cântând săptămâna trecută poliția o bandă de furi de lemne, au dat peste cavernă și locnitori ei, cari acum nici tip și asemenea de om nu aveau. De aici au fost duși în spitalul orașului și va fi minuea năunilor dacă vor rămănea în viață

Proiectul despre eserițiul liber al religiei. — votat. În ședința din 20 Martie a cesei magnaților după desbaterea generală a proiectului au votat pentru primirea acestuia 119 contra lui tot atăta membrii. Votul decisiv al președintelui au făcut ca, proiectul se fie primit cu majoritate de 1-vot. — La discția specială asupra proiectului, s'au votat din acesta 7 paragrafi, iar partea ce tractează despre introducerea neconfesionalității s'a respins.

Avis. Petrecând dl. George Ivkovic companiul firmei „Luca Jocița” din Neoplanta (Uj-Vidék) câte-va zile în orașul nostru, ne-am incredințat că inbia proșilor și publicului celea mai bune și mai frumoase obiecte, cari formează decorația nu numai a bisericilor dar și a caselor sregine orientale, cum: tot felul de icoane sfinite lucrate pe pânza în cea mai buna calitate și stil adevărat ortodox oriental, candelă de noapte și portrete lucrate după fotografi în marime și culoare naturală. Atragem atențiunea on, public și în deosebi a on. proși gr. ort. asupra acestei împrejurări si-i avisăm ca Dl. Ivkovic va calatori încurând prin toate comenele din protopopiatele: Clusina, Șiria, și m. dearte.

Foița noastră. Atragem atențiunea on. cetitor asupra publicațiilor din foița surului presei din diarul nostru, care arata publicului un articol din opul „Învătătură” al Dlor D. Voniga și Dr. Elefterescu a căru aparința o vestim mai sus. — Tot din acest op scoteam și art. „Despre intel-știune” publicat pe pag. 6. a acestui nr.

Concurre

pentru parohii și posturi învățătorescu

La școala confesională de fete din **Ulvin** protopopiatul Timișorii se publica concurs cu termin de alegere pe 1° Apr. a. c. Dotațiune: 150 fl. salar; 20 chib. griu—60 fl.; 4 jughere pământ; 3 st. lemne; conf. și script. 10 fl.; cuartir și gradina. — Recur-

sele adresate com. par. sunt a se trimite Dnui Dr. Tr. Patic, prtp. in Timisoara (Fabric.)

Pentru parochia de cl. I. din **Térnova** protopopiatul **Sirici**, com. par. de acolo, in contelegere cu **Dl. G. Popovici** prtp. publica concurs cu termen de alegere pe 23 Apr. (5 Maiu) a. c. Venitul anual e peste 800 fl.

Comitetul parochial din **Térnova**, in contelegere cu prtpul **Sirici**, publica concurs pentru 2 posturi invetatoresci de acolo. Dotatiunea la fieste-care-statiunea e: 300 fl. salar; pentru cartie 20 fl.; pentru script. 3 fl. Term. inul alegerii 23 Apr. (5 Maiu) a. c.

Se notifica, ca dintre acestea scoli, una, de fete fiind, invetator se va alege numai in lipsa competentelor calificate. Recursele adreseate com. par. sunt a se trimite pana la 15 Apr. Dnui G. Popovici prtp. in **Sirici** (Vilagos.)

Posta Redactiei.

Dnui P. G. Dintre cele ce s-au cunvatari ce ni le-ati trimis — strecurandile — au rita ramas nici una pentru publicare. Pentru viitor, va rugam sa fiti coar de regulele insirate in „Posta redactiei” din nr. 2 a „Luminei”.

Dnui A. G. Ca s-ati abonati are „Biserica și Școala” nu știu. Noi cu ai nostri suntem multumiti; au trecut de 6 ani, și e mult citim un numar de 200 și de 400. — Ne bucuram ca sunteți multumiti și ca așteptați cu sete fiecare nr. — Salutare.

Dnui Negura. Cine îți este devina? Vești asta e respata re-angelilor: asanul Drale te disprețuiește și cei la care ai alergat nu te cinstesc. Acum chiar se te îndrepti, cine se va mai increde in Dta? Ca se poti la viitor sfatu și pe altul, noteaza-ti ca: „fie pana azi de rea, mai buna-i daca-i a mea.”

Desperatul. Ce se face? Ai se inghiti noduri, caei de o mie de ori se ai drept, dta vei trage scurta când . . .

George d-ai Sat. I. Nu-l lauda, ca-l ștince plateste, 2 Te rugam se estești pita vom cere responsul dela specialiatul nostru, 3. Se te ierti dar nu ai avut drept a-l impromoa, revocati omnia ceteri Dta vei perde. 4. Căut ai pafia, te vedem cu dragoste, 5—8. In persoana. Salutare fratosa.

Dnui Iorga inv. (Apoteu) Am primit cu multă munită abonament-til pe întregul an. — Salutare.

G. C. Telescu. Am trimis pronomerarea Cuviosiei sale Dnui Tit Bod in Satu-Sugatag. De noi nu-ți aduci aminte? Fii activ, îți cunostem puterile. Strângere de mana!

Dnui Predicator. Noi nu ne miram — și credem- sifnția ta, ca poporul de sigur va ști pentru ce face ceea ce **Dv.** nu înțelegi. Nu ni place a crede, dar poate nu veți avea maniera atragătoare, și din cunvatari nu se va observa buna-voința ce trebne să o aveți față de popor. O greșala aceasta parinte, ce poporul o observea și îi displace și atunci nu aveți ce vă mira. — In cunvatari apoi trebne să mai fiți cu multa atentiune la toate imprejurarile și spiritul de care e stăpinit poporul, nu altcum și la građul lui de cultura și apoi amesurat acestora să aplicați și invetaturile morale. — Apoi se nu nitați nici aceea, ca astați poporul e emancipat, cetește și cmoaște lumea și spiritul timpului in care traeste. Să fiți dara actuali in cunvatari, caei a trecut vremea poveștilor. Așa îi veți face interesat și nu veți avea cauza de a vă plange, caei nu numai ve va asculta cu placere, dar va și urmaș taturilor și invetaturilor morale ce-i veți impartasi. Multa prudența trebne se aiba un pastor sufletesc. Salutarile noastre.

„**Hera noua**” te adminin, dar daste in gireca Doamului și resuna:

Peste dealuri, peste colții
Peste vai, peste câmpii
Se te asculte se te-admiră
Românăși sute de mii.

caei dela noi ușor vei putea ajuage se resant dta temut-le Se- gheđinului, și de dragi ce îți cunvatari pe noi nu ne-ai lasa acasa. Ado și salutare!

Dnui Heliot. De ce ve se separati pentru aceasta? Fiți cu sânge rece și nici nu gandiți la resbunare. Fa- ceteți ca **Fridrich** cel mare, care ve-fund odată multinea poporului adunat naintea așurilor de pe parți, in cari era satirizata persoana sa, disese servitorului seu: „mergi de ia scriptul și-l alegeaș mai jos, ca se-l poata ceti mai bune.”

Veritas. Nu prea se vede ca ești „veritas” și vești de nu am cmoaște și noi cauza cum ne-ai duce pe ghiata! Ce conștiința! Ce ai dice, daca țai-am publica scrisoare, apoi am veni noi însine, ca cunosctorii de cauza, sa aratam lumii ca ce „veritas” ești. ?

Dnui I. S. Se poate Dle, caei publicat e mai mult decăt noi și poate observa mai multe. Dta ești din public și daca observi ceva, poțtești numai, organul nostru îți va deschide cu placere ocolnele sale. Sa- lutar!

Dnui Nicu. Nu e pentru noi trimite-o „**Vulturului**” in (trada-nare, — Catinie mult unor și e lucrata cu destina in grijire, credem ca o va primi.

Un parinte (Gidula). Noi am facut actița pe baza convinge- rilor noastre proprii: cât despre cele-lalte farma par ca e mai alinata. Scrisoarea dta principiu nu o publicam.

Proprietar și editor: **D. VONIGA.**